

OKREŚLENIE ZAKRESU PRAC ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ PRZYRODY I KSZTAŁTOWANIEM KRAJOBRAZU

Obszar nr 1 – Obszar krajobrazu podlegający niewielkiej antropopresji	
Działania ochronne	Ochrona czynna: utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu oraz wykonywanie czynności ochronnych związanych z ochroną zachowawczą (częściową i ścisłą) i dla celów naukowych i eksperymentalnych.
Najcenniejsze obiekty w Obszarze	Rezerваты przyrody.
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	Wyznaczenie fragmentów objętych ochroną ścisłą oraz wyznaczenie fragmentów i opracowanie zakresu ochrony czynnej w oparciu o wytyczne do ochrony gatunków, siedlisk i obiektów przyrody nieożywionej
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	Praktyczna ochrona ścisła i/lub czynna – realizowana zgodnie z planem ochrony danej formy ochrony, lub przy jego braku z zakresem zadań ochronnych, a przy ich braku, z wytycznymi określonymi w ramach przygotowania proponowanych zabiegów.
Obszar 2 – Obszar krajobrazu podlegający częściowej antropopresji	
Podobszar nr 2A – Obszary o wysokich walorach przyrodniczych	
Działania ochronne	1. Utrzymanie gruntów w dotychczasowym użytkowaniu; ekstensywna gospodarka rolna – głównie hodowla realizowana w oparciu o istniejące łąki; 2. Ekstensywne zagospodarowanie turystyczne – ścieżki spacerowe, rowerowe, trasy hippiczne, punkty widokowe i postojowe, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, 3. Ograniczanie zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej. 4. Koordynowanie i nadzór na zakresie udostępnienia Podobszaru przez Dyrektora i Służbę Parku.
Najcenniejsze obiekty w Podobszarze	- Gmina Mstów: dolina Warty: od Jaskrowa do Mstowa (w Mstowie północna część – Góra Dobra, zachodnia część Góra Kamień), Zarzyce Duże, wschodnia część Góra Wał, Góra Miedza, Małe Góry, dolina Warty w Rajsku; na północny - wschód od Kusiąt – wzgórze Skałki, Babiak, Wąwóz Małuski Jar; - Gmina Olsztyn: rejon Góra Biakło, Skałki Św. Idziego i obszar wokół, rejon rezerwatu Zielona Góra, obszar na północ od Kusiąt – między Dębową Górą a wzgórzem Skałki; - Gmina Janów: Apolonka, okolice rez. Kaliszak, oddziały leśne: 167,165,176, dolina Wierciicy w Złotym Potoku;

	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Niegowa: Bukowiec, Wielka Góra, Mały Bukowiec, Starka, Grzęda Mirów – Bobolice; - Gmina Włodowice: dolina Białki Zdowskiej od Zdowa; - Gmina Żarki: Kuesta od Żarek do Jaworznika, strefa od Góry Piwnica do Koziegłówek; - Gmina Kroczyce: dolina w Jeziorkach, dolina Wodącej w Podlesicach; - Gmina Łazy: od Skałbani wąskim pasem aż do źródeł (dolina rzeki Centurii); - Gmina Ogrodzieniec: okolice źródeł Centurii;
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	<p>Rozpoznanie Podobszaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty wstępne - proponowane do realizacji na powierzchni całego Podobszaru takie jak: <ol style="list-style-type: none"> 1) studium i typologizacja krajobrazu, 2) syntezy wartości etnograficznych, 3) syntezy zasobów archeologicznych, 4) określenie miejscowych cech tradycyjnej architektury, zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej. 2. Waloryzacja przyrodnicza terenów leśnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Olsztyn: Skały Św. Idziego. 3. Waloryzacja muraw kserotermicznych oraz muraw naskalnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Mstów: Góra Kamień, wschodnia część Góra Wał, Góra Miedza, Wąwóz Małuski Jar, 2) Gmina Olsztyn: rejon Góry Biakło, 3) Gmina Niegowa: Bukowiec, Mały Bukowiec, Grzęda Mirów – Bobolice. 4. Waloryzacja przyrodnicza agrocenoz. 5. Waloryzacja przyrodnicza jaskiń i schronisk. 6. Waloryzacja krajobrazowa ostańców skalnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Niegowa: Mirowskie Skały.
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakres prac dla ochrony nieleśnych ekosystemów wodnych i podmokłych: <ol style="list-style-type: none"> 1) unikanie wprowadzania gatunków obcych w rodzimej florze i faunie, 2) ochrona naturalnych biotopów, a szczególnie niedopuszczenie do likwidacji roślinności naturalnej, 3) ochrona wywierzysk i źródeł przez objęcie ich ochroną prawną, 4) ochrona podziemnych zasobów wód przed nadmierną eksploatacją, 5) ochrona obszarów podmokłych, w tym łąk zalewowych, dawnych zbiorników młyńskich i stawów w celu odtworzenia ekosystemów mokradłowych- terenów naturalnych stref zalewowych i retencyjnych dolin rzecznych, 6) ekstensywna gospodarka rolna prowadzona na istniejących łąkach, 7) modernizacja i odtwarzanie dawnych systemów melioracyjnych zapewniających właściwy stan stosunków wodnych (odpowiedni dla danego siedliska),

8) pozostawianie miejsc nieużytkowanych do naturalnego zarośnięcia w procesie sukcesji.

2. Zakres prac dla ochrony ekosystemów leśnych o cechach olsów i łęgów:

- 1) preferowanie drzewostanów o wyższych klasach wieku,
- 2) prowadzenie dolesień gatunkami charakterystycznymi dla danego siedliska,
- 3) unikanie wprowadzania gatunków obcych rodzimej florze i faunie,
- 4) zachowanie istniejących stosunków wodnych oraz ich odbudowa,
- 6) ograniczenie do minimum ingerencji ludzkiej w drzewostan o wyższych klasach wieku,
- 7) ochrona naturalnych biotopów, a szczególnie niedopuszczenie do likwidacji roślinności naturalnej,
- 8) pozostawianie starych drzew, jako pełniących funkcję drzew nasiennych oraz funkcję mikrosiedlisk,
- 9) utrzymywanie dużego zwarcia w nadrzecznych łęgach,
- 10) zachowanie i niedopuszczenie do niszczenia roślinności charakterystycznej dla zbiorowiska.

3. Zakres prac dla ochrony ekosystemów leśnych o cechach buczyn, grądów, borów oraz innych lasów liściastych i mieszanych:

- 1) zachowanie wielofunkcyjnego charakteru lasu poprzez utrzymanie wielofunkcyjnych i wielowiekowych drzewostanów o cechach lasu naturalnego,
- 2) oznaczanie w planach urządzania lasu najcenniejszych fragmentów lasów o charakterze naturalnym i prowadzenie w odniesieniu do nich gospodarki leśnej jak przy drzewostanach zachowawczych,
- 3) dolesienia uwzględniające ochronę walorów przyrodniczych i krajobrazowych terenu,
- 4) dążenie do eliminacji zrębów zupełnych oraz stosowanie rębni umożliwiających naturalne odnowienie lasu i rozwój jego wielowarstwowej struktury
- 5) przebudowa drzewostanów sztucznego pochodzenia, zwykle sosnowych, w kierunku osiągnięcia drzewostanów mieszanych i liściastych, które będą odpowiadały warunkom glebowo – siedliskowym,
- 6) ochrona rzadkich i zagrożonych gatunków oraz ich siedlisk,
- 7) ograniczenie do minimum pozyskiwania drewna i przekształcania siedlisk w projektowanych rezerwatach,
- 8) pozostawianie starych drzew, jako pełniących funkcję drzew nasiennych oraz funkcję mikrosiedlisk,
- 9) ochrona naturalnych biotopów, a szczególnie niedopuszczenie do likwidacji roślinności naturalnej,
- 10) preferowanie drzewostanów o wyższych klasach wieku;

Buczyny: kwaśna niżowa, żyzna niżowa, żyzna sudecka i storczykowa:

- a) utrzymywanie dotychczasowej ochrony rezerwatuowej,
- b) objęcie ochroną rezerwatową terenów z dużymi płatami dobrze zachowanych buczyn,
- c) przebudowa zbiorowisk zastępczych z drzewostanem sosnowym i odtwarzanie naturalnych buczyn,
- d) usuwanie z płatów buczyn gatunków obcych i niepożądanych,

- e) na płatach buczyn o pow. powyżej 1 ha należy zaprzestać usuwania martwych i zamierających drzew oraz zminimalizować działania powodujące przekształcanie siedliska,
- f) w razie stwierdzenia nadmiernego zwarcia warstwy krzewów lub koron drzew, które powodują negatywny wpływ na rosnące rzadkie i chronione gatunki roślin (np. warzucha polska) należy przerzedzać ocieniające je drzewa.

Grąd subkontynentalny:

- a) objęcie ochroną rezerwatową najcenniejszych zbiorowisk grądów,
- b) zwiększenie różnorodności biologicznej poprzez ograniczenie użytkowania płatów grądów.

Jaworzyna z języcznikiem zwyczajnym:

- a) objęcie ochroną rezerwatową każdego zbiorowiska o powierzchni pow. 1 ha,
- b) zaniechanie jakichkolwiek cięć pielęgnacyjnych,
- c) pozostawienie wykrotów i martwych drzew,
- d) w bezpośrednim otoczeniu jaworzyn należy unikać zrębów zupełnych i częściowych.
- e) ograniczenie presji rekreacyjnej i turystycznej
- f) niedopuszczenie do niszczenia roślinności charakterystycznej dla zbiorowiska.

4. Zakres prac dla ochrony ekosystemów otwartych: wydmy, muraw, wzgórz ostańcowych z rumowiskami:

wycinka, wykaszanie, odkrzaczanie oraz wypas, prowadzone na obszarze łąk i nieużytków –w celu przeciwdziałania procesowi sukcesji na terenach otwartych gdzie występują cenne zbiorowiska.

Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi:

- a) ograniczenie presji rekreacyjnej i turystycznej,
- b) niedopuszczenie do zalesiania,
- c) stosowanie czynnej ochrony, polegającej na hamowaniu sukcesji roślinności.

Cieplolubne murawy napiaskowe:

- a) ochrona czynna - utrzymanie odpowiednich warunków siedliskowych poprzez zahamowanie procesów sukcesji wtórnej,
- b) usuwanie nalotu drzew i krzewów np. tarniny, brzozy, sosny,
- c) karczowanie drzew i krzewów,
- d) zapewnienie ekstensywnego wypasu zwierząt gospodarskich.
- d) ograniczenie presji rekreacyjnej i turystycznej,

Murawy naskalne:

- a) odślanianie ścian eksponowanych na południe,
- b) niedopuszczenie do zacienienia terenów otwartych poprzez usuwanie drzew i krzewów.
- c) ograniczenie presji rekreacyjnej i turystycznej

Kwietne murawy kserotermiczne:

- a) zahamowanie procesu sukcesji wtórnej poprzez usuwanie nalotu drzew i krzewów,
- b) karczowanie drzew i krzewów,
- c) zapewnienie ekstensywnego wypasu muraw przez zwierzęta gospodarskie.
- d) ograniczenie presji rekreacyjnej i turystycznej.

Rumowiska:

- a) ochrona nieczynnych kamieniołomów,
- b) ochrona istniejących stanowisk przez prowadzenie wypasu,
- c) ochrona szczelinowych zbiorowisk paproci poprzez ochronę umożliwiającą niezakłócone funkcjonowanie siedliska;
- d) niedopuszczanie do zabudowy i grodzenia wzgórz, ciągów, dróg widokowych;
- e) przeciwdziałanie niszczeniu zarośli i muraw kserotermicznych;
- f) zabezpieczenie ruin przed dewastacją;
- g) ochrona roślinności naskalnej;
- h) monitoring i inwentaryzacja rzadkich i chronionych gatunków flory i fauny;
- i) niedopuszczenie do niszczenia roślinności charakterystycznej dla zbiorowiska.
- j) ograniczenie presji rekreacyjnej i turystycznej – skoordynowane zagospodarowanie i udostępnienie.

5. Zakres prac dla ochrony ekosystemów otwartych i półotwartych o szachownicowym układzie leśno-polno-łąkowym:

- 1) bezwzględna ochrona krajobrazu polno-leśnego przez niedopuszczanie do zabudowy;
- 2) utrzymanie istniejących stosunków wodnych przez niedopuszczanie do osuszania;
- 3) zabezpieczanie najcenniejsze fragmentów łąk przed zalesianiem i zmianą ich użytkowania na grunty orne;
- 4) stosowanie zabiegów typowych dla ekstensywnego rolnictwa: koszenie, okresowy wypas;
- 5) niedopuszczanie do usuwania zadrzewień śródpolnych;
- 6) utrzymanie mozaiki krajobrazu;
- 7) maksymalne ograniczenie nawożenia mineralnego i środków chemicznej ochrony roślin w celu ograniczenia nadmiernego dopływu miogenów i zmiany składu gatunkowego zbiorowisk;
- 8) powrót do gospodarki hodowlano-pasterskiej;
- 9) ograniczenie presji rekreacyjnej i turystycznej przez realizację skoordynowanego zagospodarowania i udostępnienia terenu.
- 10) promowanie programów rolno-środowiskowych;
- 11) edukacja ekologiczna w zakresie rolnictwa ekstensywnego i ekologicznego.

6. Zakres prac dla ochrony ekosystemów jaskiń:

- 1) opracowanie indywidualnego systemu ochrony jaskiń, w taki sposób, aby nie utrudniał dostępu nietoperzom, nie narażał

	<p>nietoperzy wylatujących ze schronienia na ataki drapieżników, uniemożliwiał wtargnięcie do wnętrza osobom niepowołanym i nie zmieniał mikroklimatu schronienia;</p> <p>2) zabezpieczenie jaskiń nieudostępnionych dla masowego ruchu turystycznego przed penetracją;</p> <p>3) wyznaczenie opiekuna jaskini ze środowisk lokalnych np. mieszkańców, stowarzyszeń, organizacji, działających na tym terenie speleoklubów itp.;</p> <p>4) monitoring stanu jaskiń, hibernujących nietoperzy i pozostałej fauny jaskiń;</p> <p>5) ograniczenie liczby grup zwiedzających, i wyłączenie udostępniania jaskiń w okresie hibernacji nietoperzy.</p> <p>7. Zakres prac dla ochrony walorów kulturowych:</p> <p>1) utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów, z zachowaniem mozaiki terenów leśnych i otwartych;</p> <p>2) zachowanie stanowisk archeologicznych do badań ratowniczych i nadzoru archeologicznego, realizowanych w przypadku planów zainwestowania tych obszarów;</p> <p>3) wykorzystanie dziedzictwa kulturowego, jako atrakcji turystycznych stymulujących rozwój gospodarczy poszczególnych miejscowości i gmin;</p> <p>4) inwentaryzacja i monitoring budownictwa regionalnego oraz objęcie najcenniejszych obiektów ochroną konserwatorską;</p> <p>5) ochrona krajobrazu kulturowego wsi i jej wyrazu architektonicznego;</p> <p>6) ochrona najlepiej zachowanych przykładów budownictwa wiejskiego;</p> <p>7) wspomaganie i promocja inwestycji budowlanych o charakterze regionalnym nawiązującym do otaczającego krajobrazu;</p> <p>8) renowacja lub budowa nowych obiektów w nawiązaniu do historycznej formy domu;</p> <p>9) ochrona ruin średniowiecznych zamków i strażnic;</p> <p>10) ochrona stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej;</p> <p>11) ochrona zespołów pałacowo-folwarcznych wraz z przyległymi parkami;</p> <p>12) ochrona zabytkowych kościołów, cmentarzy oraz kapliczek i krzyży przydrożnych;</p> <p>13) ochrona zabytkowych budowli technicznych: młynów, cegielni itp.;</p> <p>14) kształtowanie harmonijnego krajobrazu współczesnego i form zabudowy związanej z otoczeniem;</p> <p>15) uwydatnienie historycznych układów przestrzennych miejscowości;</p> <p>16) utrzymanie skali dotychczasowych układów osadniczych i ograniczenie rozproszenia zabudowy poprzez porządkowanie i uzupełnianie istniejących układów przestrzennych;</p> <p>17) ograniczenie zabudowy terenów cennych widokowo;</p> <p>18) kształtowanie ciągów i osi widokowych z jednoczesnym ograniczeniem zadrzewień i zakrzewień stanowiących bariery przestrzenne w tych miejscach;</p> <p>19) likwidacja dzikich wysypisk śmieci oraz dzikich wyrobisk wapienia i piasku;</p> <p>20) zachowanie starych drzew w osadach ludzkich z wyjątkiem drzew stanowiących niebezpieczeństwo dla ludzi i mienia;</p>
--	---

	<p>21) ograniczenie budowy dominant krajobrazowych: sieci napowietrznych linii elektroenergetycznych, masztów przekaźnikowych;</p> <p>22) zachowanie i odrestaurowanie starych zabudowań poprzez ich adaptację na cele zgodne z celami Parku (letniskowe, agroturystyczne);</p> <p>23) wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych na obszarach Parku narażonych na procesy stepowienia określonych zgodnie z kartami tematu ujętymi w dokumentacji do planu ochrony Parku;</p> <p>24) wycinka monokultur i zadrzewień pasowych negatywnie oddziałujących na krajobraz;</p> <p>25) wykonywanie cięć pielęgnacyjnych zadrzewień pasowych (wzdłuż dróg i pod liniowymi obiektami infrastrukturalnymi), cięć pielęgnacyjnych w zadrzewieniach i drzewostanach na terenie całego Parku – pod nadzorem Służby Parku.</p>
Podobszar 2 B - Obszary atrakcyjne turystyczne	
Działania ochronne	<p>Utrzymanie lasów w dotychczasowym użytkowaniu, kontrolowane udostępnienie obszaru dla ruchu turystycznego poprzez:</p> <p>1) Zwiększenie chłonności terenu dla wypoczynku czasowego – lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego: szlaków turystyki pieszej i rowerowej, stałych miejsc ogniskowych, tras wspinaczkowych oraz ścian wspinaczkowych, punktów widokowych i postojowych, ścieżek dydaktycznych i edukacyjnych, koszy na śmieci itp.</p> <p>2) Porządkowanie ruchu turystycznego – lokalizacja parkingów na obrzeżach strefy, umieszczanie tablic informacyjnych o szlakach turystycznych, miejscach noclegowych.</p> <p>3) Ograniczenie możliwości wprowadzania nowych obiektów budowlanych.</p> <p>4) Koordynowanie i nadzór na zakresie udostępnienia Podobszaru przez Dyrektora i Służbę Parku</p>
Najcenniejsze obiekty w Podobszarze	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Mstów: Srocko – Góra Liboradz, Miecka, Mała Maryśka, Duża Maryśka, Sowie Kąty, zachodnia część Góry Wał, Brzozowska Góra, Suche Doły, - Gmina Olsztyn: Góry Towarne, okolice Zrębic i Krasawy, Krasawa Zapiece, - Gmina Janów: od Siedlca do Złotego Potoku, okolice rez. Parkowe, Góry Gorzkowskie, Teodorów, Podłaziska, Lisia Góra, od Siedlca Droga Klonowa (obszar od Bogdańca na południu), - Gmina Niegowa: Ostrężnik, Gorzków (oprócz wsi), Ludwinów (oprócz wsi), Osinowy Dół (okolice rez. Bukowa Kępa), Trzebników – Dębinna Góra, Rysia Góra, Bukowie, Walasówka, Wysucka Góra, Góra Leszczyny, Góra Jodłowa, Wąwóz Liszki, Góra Damiak, Osinowy Dół, Sieradki, Zagórze Sitkówka, Łutowiec – Poddębina, - Gmina Włodowice: Rzędkowickie Skały, Pyrek, Jasieniec, Grzybówka, Mołgi, Skała Popielarka, Zagumnie, Skała Hyla (okolice Starej Wsi), - Gmina Żarki: Czatachowa – Górki, Dropska Droga, Kolonia Trzemeszów, Suliszowic (Skała Płaska, Markowa, Skokowa), Kolonia Zawada, dolina rzeki wypływającej ze źródła „Spod Brzozy” w Żarkach,

	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Zawiercie: Skały Podlesickie, Skały Morskie, Celiny, Góra Rzędowa, Biały Kamień, Kopaniny, na północ od przysiółka Dąbrowa do drogi Skarżyce – Żerkowice, - Gmina Kroczyce: Skały Kroczyckie, Podlesickie, Morskie (oprócz zamku), na wschód od Kobylinki, Skała Okiennik Duży, - Gmina Pilica: Dolina Wodąca, Ruskie Góry, Kolonia Złożeniec, na południowy – zachód od wsi Smoleń, Kąpiołki, Kleszczowski Las, Słony Dół, Brzuchacka Skała, Kocikowski Las, - Gmina Żarnowiec: Kleszczowski Las – część wschodnia, - Gmina Łazy: okolice rez. Góra Chełm, Niegowoniczki, Pasieki, Żydowska Góra, Sadzone Sasinki, Góra Okrąglica, Mazurowa, Góra Stodólsko, - Gmina Ogrodzieniec: okolice Ryczowa: Straszynowe Skały, Grochowiec, „Pustynia” Ryczowska, Żelazko, obszar od zamku w Podzamczu do Ryczowa, na północ od wzgórza Birów, wzgórze Bukowiec w Gieble.
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	<p>Rozpoznanie Podobszaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty wstępne - proponowane do realizacji na powierzchni całego Podobszaru takie jak: <ol style="list-style-type: none"> 1) studium i typologizacja krajobrazu. 2) syntezy wartości etnograficznych. 3) syntezy zasobów archeologicznych. 4) określenie miejscowych cech tradycyjnej architektury, zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej. 2. Waloryzacja przyrodnicza obszarów leśnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Łazy: Stodólska Góra, 2) Gmina Pilica: Dolina Wodąca, 3) Gmina Janów: od Siedlca do Złotego Potoku, Bogdaniec, 4) Gmina Niegowa: Leszczyny, 3. Rozpoznanie przyrodnicze oraz waloryzacja przyrodnicza muraw kserotermicznych oraz muraw naskalnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Pilica: Dolina Wodąca, Kolonia Złożeniec, 2) Gmina Łazy: Niegowonice i okolice, 3) Gmina Ogrodzieniec: okolice Ryczowa, Podzamcze i okolice, 4) Gmina Zawiercie: Bzów i okolice, Góra Rzędowa, 5) Gmina Olsztyn: Góry Towarne, 6) Gmina Żarki: Czatachowa, 7) Gmina Niegowa: Trzebniów – Dębinna Góra, Rysia Góra, Bukowie, Walasówka, Wysucka Góra, Leszczyny, Jodłowa, Góra Damiak, Łutowiec, 8) Gmina Włodowice: Rzędkowickie Skały, 9) Gmina Kroczyce: Wzgórze Słupsko,

	<p>10) Gmina Mstów: zachodnia część Góry Wał.</p> <p>4. Waloryzacja przyrodnicza agrocenoz:</p> <p>1) Gmina Dąbrowa Górnicza: Błędów i okolice,</p> <p>2) Gmina Ogrodzieniec: Podzamcze i okolice.</p> <p>5. Walory przyrodnicze jaskiń i schronisk.</p> <p>6. Walory krajobrazowe ostańców skalnych.</p> <p>1) Gmina Pilica: Smoleń, Złożeniec,</p> <p>2) Gmina Ogrodzieniec: Podzamcze, Góra Zamkowa, Góra Birów, Ryczów,</p> <p>3) Gmina Zawiercie: Skała Rzędowa,</p> <p>4) Gmina Olsztyn: Góry Towarne,</p> <p>5) Gmina Kroczyce: Okiennik Duży.</p>
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	<p>1. Zakres prac dla ochrony nieleśnych ekosystemów wodnych i podmokłych jak dla Podobszaru 2A.</p> <p>2. Zakres prac dla ochrony ekosystemów leśnych o cechach olsów i łęgów jak dla Podobszaru 2A.</p> <p>3. Zakres prac dla ochrony ekosystemów leśnych o cechach buczyn, grądów, borów oraz innych lasów liściastych i mieszanych jak dla Podobszaru 2A.</p> <p>4. Zakres prac dla ochrony ekosystemów otwartych: wydm, muraw, wzgórz ostańcowych z rumowiskami jak dla Podobszaru 2A.</p> <p>5. Zakres prac dla ochrony ekosystemów otwartych i półotwartych o szachownicowym układzie leśno-polno-łąkowym jak dla Podobszaru 2A.</p> <p>6. Zakres prac dla ochrony ekosystemów jaskiń jak dla Podobszaru 2A.</p> <p>7. Zakres prac dla ochrony walorów kulturowych:</p> <p>1) utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów, z zachowaniem mozaiki terenów leśnych i otwartych.</p> <p>2) zachowanie stanowisk archeologicznych do badań ratowniczych i nadzoru archeologicznego - realizowanych w przypadku planów zainwestowania tych obszarów.</p> <p>3) wykorzystanie dziedzictwa kulturowego, jako atrakcji turystycznych stymulujących rozwój gospodarczy poszczególnych miejscowości i gmin.</p> <p>4) inwentaryzacja i monitoring budownictwa regionalnego oraz objęcie najcenniejszych obiektów ochroną konserwatorską.</p> <p>5) ochrona ruin średniowiecznych zamków i strażnic w tym przez utrwalenie w wyniku konserwacji.</p> <p>6) ochrona stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej.</p> <p>7) eliminacja możliwości jakiegokolwiek zabudowy terenów cennych widokowo.</p> <p>8) kształtowanie ciągów i osi widokowych z jednoczesnym ograniczeniem nieprzewidzianych zadrzewień i zakrzewień stanowiących bariery przestrzenne w tych miejscach.</p>

	<p>9) likwidacja dzikich wysypisk śmieci oraz dzikich wyrobisk wapienia i piasku.</p> <p>10) zachowanie starych drzew, bez drzew stanowiących niebezpieczeństwo dla ludzi i mienia.</p> <p>11) eliminacja możliwości budowy dominant krajobrazowych: sieci napowietrznych linii elektroenergetycznych, masztów przekaźnikowych</p> <p>12) zachowanie i odrestaurowanie starych zabudowań poprzez ich adaptację na cele zgodne z celami Parku (letniskowe, agroturystyczne)</p> <p>13) wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych na obszarach Parku narażonych na procesy stepowienia określonych zgodnie z kartami tematu ujętymi w dokumentacji do planu ochrony Parku,</p> <p>14) wycinka monokultur i zadrzewień pasowych negatywnie oddziałujących na krajobraz.</p> <p>15) wykonywanie cięć pielęgnacyjnych zadrzewień pasowych (wzdłuż dróg i pod liniowymi obiektami infrastrukturalnymi), cięć pielęgnacyjnych w zadrzewieniach i drzewostanach na terenie całego Parku – pod nadzorem służb ochrony przyrody – (w przypadku stwierdzenia niszczenia zadrzewień i drzewostanów w wyniku nieprawidłowo przeprowadzonych cięć pielęgnacyjnych Dyrektor Zespołu Parków podejmuje czynności wyjaśniające i kieruje sprawę do właściwych organów.</p>
Obszar nr 3 - Obszar krajobrazu zharmonizowanego	
Działania ochronne	<p>1. Utrzymanie gruntów w dotychczasowym użytkowaniu rolnym i leśnym, wyznaczanie punktów i dróg widokowych, ograniczanie funkcji mieszkaniowej i rekreacyjnej.</p> <p>2. Koordynowanie i nadzór na zakresie udostępnienia Podobszaru przez Dyrektora i Służbę Parku.</p>
Najcenniejsze obiekty w Obszarze	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Mstów: Rędzina, Kokocówka, Gąszczyk, na południe od Mstowa: Sosinki, Grobelka, Skurzawa, wzgórze Borzykowskie, na południe od Srocka w kierunku Kusiąt, - Gmina Olsztyn: na północ od linii kolejowej Kusięta – Częstochowa – Kielce, Góra Rachowiec na południe od Kusiąt, Góra Skalki Małe, Duże w okolicach Olsztyna, Łysa Góra i okolice, Góra Ostrówek, Pańska Góra, Góra Dolne Lipówki, - Gmina Janów: Pabianice – od drogi Janów – Olsztyn, Bystrzanowice: Krzemionki, Łączki, Jelenia Góra – Dworskie, - Gmina Niegowa: Gorzków Stary – Wilczy Dół, Niwy, Liszki, Wąwóz Tarnówki, Serwituty, Trzebniów – Chudoba, Chraby, Moczydło – Piaski, Podkozice, Góra Wały, Wrzosa, Dąbrowa, Ostrówek, Łutowiec: Wały, Mirów - Las Pikułowy, Huby, Kolonia Bobolice, - Gmina Włodowice: na południe od Zdowa – Hucisko Kolonia, Karłowki, między Kolonią Zagórze a Morskiem, Łany – na południe od Starej Wsi, Żelegówka, wschodnia część Góry Skalka, - Gmina Żarki: Zaborze: Hajduczka, Biedruniowa, Sroga Skalka, Dębina, Babia Góra, Mrowianka, Góra Kamień, Celiny, rejon od Koloni Czatachowa przez Osikówki, Wał, Michonie, Pieczarki do Góra Parchowatka, Jaworzniak Wołki, - Gmina Zawiercie: Zawiercie – Góry Chełmy, Góra Okrąglik, Doły Żerkowskie, Olkuskie Doły, Żerkowice, Suliny, Kobylinka, Góra Kamyk, Kalinówka, Dziurawianka, - Gmina Kroczyce: Podnawozie, Rzeczyska, Podlesice Babia Góra, Kroczyce Pyrek, Piaseczno, Kajetanówka.

	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Pilica: Smolonek, Na Ścieżkach, na północ od wsi Smoleń, Sikorowa Skała, na wschód od Góry Bieńkówka: oddziały leśne 102, 104, 107, - Gmina Łazy: na północ od wzgórza Kromolowiec po lewej stronie drogi, Zabroje, Wierzgóry, - Gmina Ogrodzieniec: dolina Wodąca od Podzamcza do Kielkowic, rejon na wschód od Podzamcza pomiędzy drogą Podzamcze – Pilica a drogą z Podzamcza na Ryczów, okolice wsi Kolonia Ryczów, - Gmina Dąbrowa Górnicza: okolice Błędowa – na północny – wschód od Lasów Błędowskich.
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	<p>Rozpoznanie obszaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty wstępne - proponowane do realizacji na powierzchni całego Obszaru takie jak: <ol style="list-style-type: none"> 1) studium i typologizacja krajobrazu, 2) syntezy wartości etnograficznych, 3) syntezy zasobów archeologicznych, 4) określenie miejscowych cech tradycyjnej architektury, zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej 2. Waloryzacja przyrodnicza obszarów leśnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Mstów: Gąszczyk, 2) Gmina Niegowa: Góry Niegowskie, 3. Rozpoznanie przyrodnicze oraz waloryzacja przyrodnicza muraw kserotermicznych oraz muraw naskalnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Ogrodzieniec: Podzamcze i okolice, Ryczów i okolice, 2) Gmina Mstów: Kokocówka, 3) Gmina Janów: wzgórze Jurajskie (Czupurka, Siedlec, Krzyże) 4) Gmina Olsztyn: Góra Skałki, 5) Gmina Żarki: Góra Parchowatka, 6) Gmina Niegowa: Chudoba, Łutowiec, 4. Waloryzacja przyrodnicza agrocenoz, 5. Walory przyrodnicze jaskiń i schronisk, 6. Walory krajobrazowe ostańców skalnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Pilica: skały okolic Smolenia i Strzegowej.
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakres prac dla ochrony nieleśnych ekosystemów wodnych i podmokłych jak dla Obszaru 2. 2. Zakres prac dla ochrony ekosystemów leśnych o cechach olsów i łęgów jak dla Obszaru 2. 3. Zakres prac dla ochrony ekosystemów leśnych o cechach buczyn, grądów, borów oraz innych lasów liściastych i mieszanych jak dla Obszaru 2. 5. Zakres prac dla ochrony ekosystemów otwartych i półotwartych o szachownicowym układzie leśno-polno-łąkowym

	<p>jak dla Obszaru 2.</p> <p>6. Zakres prac dla ochrony ekosystemów jaskiń jak dla Obszaru 2.</p> <p>7. Zakres prac dla ochrony walorów kulturowych jak dla Podobszaru 2A.</p> <p>8. Zakres prac dla ochrony walorów krajobrazowych dotyczących projektowania architektonicznego zabudowy</p> <p>1) realizacja nowej zabudowy w sposób nawiązujący do tradycji lokalnej -umożliwiający zachowanie obowiązujących w niej ogólnych zasad oraz miejscowych cech charakterystycznych.</p> <p>2) w zakresie rozbudowy i nadbudowy istniejących obiektów kubaturowych – zgodnie z celami określonymi w pkt.1</p>
Obszar nr 4 – Obszar krajobrazu kulturowego-nieharmonijnego	
Podobszar nr 4 A – Obszary o pośrednich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych	
Działania ochronne	<p>1. Wzmacnianie walorów środowiska przyrodniczego poprzez wzbogacanie środowiska przyrodniczego i krajobrazu przez wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, zadrzewień alejowych.</p> <p>2. Wzmacnianie walorów środowiska przyrodniczego poprzez neutralizację negatywnego wpływu na środowisko istniejącego zagospodarowania terenu – wprowadzanie zadrzewień kępowych w otoczeniu kompleksów zabudowy, ujednolicenie formy architektonicznej obiektów budowlanych.</p> <p>3. Rozwój funkcji mieszkaniowej w strefie poprzez uporządkowane i intensywne zagospodarowanie turystyczne – lokalizacja obiektów obsługi ruchu turystycznego – parków wodnych, hoteli, restauracji, wypożyczalni sprzętu turystycznego, stadnin.</p> <p>4. Rozwój funkcji mieszkaniowej w strefie poprzez organizację zespołów zabudowy rekreacyjnej z towarzyszącą infrastrukturą.</p> <p>5. Koordynowanie i nadzór na zakresie udostępnienia Podobszaru przez Dyrektora i Służbę Parku.</p>
Najcenniejsze obiekty w Podobszarze	<p>- Gmina Mstów: Wielki Dół, Cegielnia, Wancerzów, Rajsco, Tasarki, wschodnia część Góry Kamień, od Kamienne Doły do Góra Chrapki (Małusy), Srocko, Siedlec – Mstów – Gąszczyk, Grodzisko,</p> <p>- Gmina Olsztyn: reszta obszaru w Gminie,</p> <p>- Gmina Janów: Pabianice – Brus, Góra Kadzielnia, Siedlec Piekło, Ostra Góra, Szczypie, okolice dróg i zabudowa wsi, Siedlec Krzyże, Złoty Potok, Góra Krzemionka, Dębczyn, Hucisko – wieś, północno – zachodnia część Góry Gorzkowskie, Bystrzanowice Dwór,</p> <p>- Gmina Niegowa: Gorzków Stary Wieś, Trzebniów Wieś, Postaszowice, Niegowa, Okupniki, Mzurów, Ogorzelnik, Moczydło – Łyse Góry, Sadki, Poddebina, Zapasiecz, Mirów – Podłazie, Łysa Góra, Dąbrowa,</p> <p>- Gmina Włodowice: Zdów Wieś, Grzybowa, Góra Włodowska, Rzędkowskie Gaje, Smolnik, Jezioro, Jęderki, Parkoszewice, Morsko okolice Cyganówki,</p> <p>- Gmina Żarki: Kotowice, Podkotowice, Jaworznik Niwy, Przewodzisławice, Pustkowie, na północny – wschód od Wysokiej</p>

	<p>Lelowskiej, Szczypie, Nowiny, Podlesie, na zachód od Zaborza,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gmina Zawiercie: Piecki, Skarżyce, Kolinia Śmigówki, Kromolów, Karlin, Kol. Gościniec, Zamek Bąkowiec w Skarżycach, Dąbrowa – Zapole - Gmina Kroczyce: Pieseczno wieś, Podlesice Wieś, okolice ośrodka w Morsku, okolice Ostańca w Podlesicach, Kijoska, Lgotka, Kostkowie, Waleniec, - Gmina Pilica: Złożeniec, Dołki, między Kąpiołkami a Słonym Dołem, na północ od Grzebień, wieś Smoleń, - Gmina Żarnowiec: na północ od Zarzecza, - Gmina Łazy: klin pomiędzy Ostrem Kamieniem a osadą Centurii – Hutki Kanki, Skalbania, - Gmina Ogrodzieniec: Podzamcze, Zuzanka, Góra Birów, Ryczów wieś, zabudowa Kolonii Ryczów, rejon między Centurią a Grochowcem, Morusy, Skolnica, - Gmina Dąbrowa Górnicza: Wałek.
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	<p>Rozpoznanie podobszaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty wstępne - proponowane do realizacji na powierzchni całego Podobszaru takie jak: <ol style="list-style-type: none"> 1) studium i typologizacja krajobrazu, 2) syntezy wartości etnograficznych, 3) syntezy zasobów archeologicznych, 4) określenie miejscowych cech tradycyjnej architektury, zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej. 2. Waloryzacja przyrodnicza obszarów leśnych, 3. Rozpoznanie przyrodnicze oraz waloryzacja przyrodnicza muraw kserotermicznych i muraw naskalnych, 4. Waloryzacja przyrodnicza agrocenoz, 5. Walory przyrodnicze jaskiń i schronisk, 6. Walory krajobrazowe ostańców skalnych.
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakres prac dla ochrony nieleśnych ekosystemów wodnych i podmokłych jak dla Obszaru 2 i 3. 2. Zakres prac dla ochrony ekosystemów leśnych o cechach buczyn, grądów, borów oraz innych lasów liściastych i mieszanych jak dla Obszaru 2 i 3. 3. Zakres prac dla ochrony ekosystemów otwartych: wydm, muraw, wzgórz ostańcowych z rumowiskami jak dla Obszaru 2 i 3. 4. Zakres prac dla ochrony ekosystemów jaskiń jak dla Obszaru 2 i 3. 5. Zakres prac dla ochrony walorów kulturowych jak dla Obszaru 2 i 3. 6. Zakres prac dla ochrony walorów krajobrazowych dotyczących projektowania architektonicznego dla zabudowy zagrodowej jak dla Obszaru 3.

Podobszar nr 4 B - Obszary wzmacniania wartości kulturowych	
Działania ochronne	1. Zależne od obszaru podstawowego w obrębie, którego wydzielono niniejszy podobszar, realizowane z poszanowaniem istniejących walorów kulturowych, w miarę możliwości podkreślające te walory. 2. Koordynowanie i nadzór na zakresem udostępnienia Podobszaru przez Dyrektora i Służbę Parku
Najcenniejsze obiekty w Podobszarze	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Olsztyn: Wzgórze Zamkowe, Góra Cegielnia, Ostra Górka, - Gmina Janów: Złoty Potok, Janów, - Gmina Niegowa: rejon zamków Mirów, Bobolice, - Gmina Żarki: Żarki oraz Przewodyszowice, - Gmina Ogrodzieniec: zamek w Podzamczu, wzgórze Suchy Połec i okolice, Góra Birów.
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	Rozpoznanie podobszaru: 1. Projekty wstępne - proponowane do realizacji na powierzchni całego Podobszaru takie jak: 1) studium i typologizacja krajobrazu, 2) syntezy wartości etnograficznych, 3) syntezy zasobów archeologicznych, 4) określenie miejscowych cech tradycyjnej architektury, zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej. 2. Waloryzacja przyrodnicza obszarów leśnych. 3. Rozpoznanie przyrodnicze oraz waloryzacja przyrodnicza muraw kserotermicznych oraz muraw naskalnych. 4. Waloryzacja przyrodnicza agrocenoz. 5. Walory przyrodnicze jaskiń i schronisk. 6. Walory krajobrazowe ostańców skalnych.
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	1. Zakres prac dla ochrony ekosystemów otwartych: wydmy, murawy, wzgórz ostańcowych z rumowiskami jak dla Obszaru 2 i 3. 2. Zakres prac dla ochrony ekosystemów jaskiń jak dla Obszaru 2 i 3. 3. Zakres prac dla ochrony walorów kulturowych jak dla Obszaru 2 i 3. 4. Zakres prac dla ochrony walorów krajobrazowych dotyczących projektowania architektonicznego jak dla Obszaru 3.
Obszar nr 5 - Obszar krajobrazu zurbanizowanego	
Działania ochronne	Harmonijna realizacja usług ponadpodstawowych głównie w zakresie usług - centrów rozrywki, handlu, informacji turystycznej.
Najcenniejsze obiekty w Obszarze	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Mstów: zabudowa Mstowa oraz Wancerzowa, - Gmina Olsztyn: miejscowość Olsztyn, - Gmina Janów: Złoty Potok, Janów: wieś - Gmina Żarki: miasto Żarki,

	<p>- Gmina Ogrodzieniec</p> <p>- Gmina Olsztyn: kamieniołom Kielniki oraz teren usług kultury i usług turystyczno – wypoczynkowych zabudowany obiektami PIG (strefa IIB),</p>
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	<p>Rozpoznanie obszaru:</p> <p>1. Projekty proponowane do realizacji na powierzchni całego Obszaru takie jak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) studium i typologizacja krajobrazu, 2) syntezy wartości etnograficznych, 3) syntezy zasobów archeologicznych, 4) określenie miejscowych cech tradycyjnej architektury, zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej.
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	<p>1. Zakres prac dla ochrony walorów kulturowych jak dla Obszaru 3 i 4.</p> <p>2. Zakres prac dla ochrony walorów krajobrazowych dotyczących projektowania architektonicznego dla zabudowy zagrodowej, budownictwa zaspokajającego potrzeby mieszkaniowe jak i obiektów kubaturowych usługowych, produkcyjnych, itp. jak dla Obszaru 3 i 4.</p>
Obszar nr 6 - Obszar krajobrazu zdegradowanego	
Działania ochronne	Realizowane w celu ograniczenia czynników negatywnie oddziałujących na środowisko przyrodnicze uwarunkowane od obszaru w obrębie, którego wydzielono niniejszy obszar.
Najcenniejsze obiekty w Obszarze	Brak obiektów szczególnie cennych
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	<p>Rozpoznanie obszaru:</p> <p>1. Projekty proponowane do realizacji na powierzchni całego Obszaru takie jak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) studium i typologizacja krajobrazu, 2) syntezy wartości etnograficznych, 3) syntezy zasobów archeologicznych, 4) określenie miejscowych cech tradycyjnej architektury, zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej.
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	<p>1. Zakres prac dla ochrony walorów kulturowych jak dla Obszaru 3 i 4.</p> <p>2. Zakres prac dla ochrony walorów krajobrazowych dotyczących projektowania architektonicznego dla zabudowy zagrodowej, budownictwa zaspokajającego potrzeby mieszkaniowe jak i obiektów kubaturowych usługowych, produkcyjnych itp. jak dla Obszaru 3 i 4.</p>